

Mottagare
Regionstyrelsen

Hållbarhetsssäkring av projekt

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen godkänner bedömningsunderlag för hållbarhetsssäkring av beslut som finansieras av anslag 1:1, regionala utvecklingsåtgärder.

Sammanfattning

Hållbar utveckling är en central del av Region Gotlands arbete och utgör en grund för finansieringen av projekt inom ramen för anslag 1:1, regionala utvecklingsåtgärder. Även på nationell nivå arbetar Tillväxtverket med att utveckla en hållbarhetsssäkring för projekt. Detta arbete syftar till att skapa en enhetlig och systematisk metodik som kan tillämpas i hela landet. Region Gotland följer detta arbete noggrant och har därför valt att inte utveckla en egen alltför omfattande metodik utan istället skapa förutsättningar för anpassning av det regionala arbetet till de nationella riktlinjer som väntas. Med detta som bakgrund har ett förenklat bedömningsunderlag för hållbarhetsssäkring av projektbeslut tagits fram. Syftet är att kvalitetssäkra Region Gotlands hållbarhetsaspekter i det regionala utvecklingsarbetet genom hållbarhetsssäkring av finansiella beslut. Detta görs i avvaktan på nya direktiv utifrån det nationella arbetet kring hållbarhetsbedömning

För att säkerställa att projekt bidrar till målen i Agenda 2030, Regional utvecklingsstrategi (RUS) och genomförandeprogram används i dag metoder som projektlogik och förändringslogik. Dessa metoder har visat sig vara effektiva för att skapa kopplingar mellan aktiviteter, resurser och förväntade resultat, med målet att i slutändan bidra till hållbar utveckling på Gotland. Dock saknas en konsekvent metod för att integrera och likvärdigt bedöma de tre hållbarhetsdimensionerna (miljö, social och ekonomi). Därför har ett nytt bedömningsunderlag tagits fram för att vidareutveckla processen och skapa en tydligare och mer systematisk integration av hållbarhetsperspektiven, vilket ytterligare stärker projektens bidrag till hållbar utveckling på Gotland.

Ärendebeskrivning

Hållbar utveckling är en central del av Region Gotlands arbete och utgör en grund för finansieringen av projekt inom ramen för anslag 1:1, regionala utvecklingsåtgärder. För att säkerställa att projekt bidrar till målen i Agenda 2030, Vårt Gotland 2040 och genomförandeprogram används i dag metoder som projektlogik och förändringslogik. Dessa metoder har visat sig vara effektiva för att skapa kopplingar mellan aktiviteter, resurser och förväntade resultat, med målet att i slutändan bidra till hållbar utveckling på Gotland.

Även om nuvarande metoder fungerar väl, finns det skäl att vidareutveckla processen, särskilt när det gäller att säkerställa en likvärdig och konsekvent bedömning av de tre hållbarhetsdimensionerna (miljö, social och ekonomi). Detta är avgörande för att stärka hållbarhetsperspektivet i beslut och uppföljning av projekt.

På nationell nivå arbetar Tillväxtverket med att utveckla en hållbarhetssäkring för projekt. Detta arbete syftar till att skapa en enhetlig och systematisk metodik som kan tillämpas i hela landet. Region Gotland följer detta arbete noggrant och har därför valt att inte utveckla en egen omfattande metodik utan istället anpassa det lokala arbetet till de nationella riktlinjer som väntas.

Under tiden avser Region Gotland använda en förenklad bedömningsmall för att stärka det lokala hållbarhetsarbetet i avvaktan på det nationella arbetet. Den förenklade mallen syftar till att säkerställa att de tre hållbarhetsdimensionerna integreras och bedöms på ett likvärdigt och systematiskt sätt. Genom att använda ett strukturerat frågeformulär och ett poängsystem kan beslutsunderlaget förbättras, vilket ökar transparensen i bedömningarna. Detta stärker Gotlands hållbarhetsarbete och säkerställer att projekt som finansieras med anslag 1:1 bidrar till regionens långsiktiga utvecklingsmål.

Arbetsätt framgent:

Region Gotland har utvecklat en bedömningsmall för att stärka hållbarhetssäkringen av projekt. Mallen säkerställer att de tre hållbarhetsdimensionerna (miljö, social och ekonomi) integreras och bedöms på ett likvärdigt och systematiskt sätt. Bedömningsunderlaget består av:

1. Ett strukturerat frågeformulär som adresserar de miljömässiga, sociala och ekonomiska dimensionerna. Frågor:
 - *Miljömässig dimension:* Hur minskar projektet klimatpåverkan och/eller skyddar naturresurser?
 - *Social dimension:* Hur bidrar projektet till inkludering, jämlikhet och jämställdhet?
 - *Ekonomisk dimension:* Hur stärker projektet den lokala och regionala ekonomin och/eller skapar arbetstillfällen?

2. Ett poängsystem (0–3 poäng per dimension) för att utvärdera varje projekts bidrag till hållbarhetsmålen. Poängsättning:
 - 0 poäng: Negativ påverkan
 - 1 poäng: Begränsad hänsyn
 - 2 poäng: Integrerad hänsyn
 - 3 poäng: Stark positiv påverkan

Bedömning

Den nuvarande metoden för hållbarhetssäkring, baserad på projektlogik och förändringslogik, har varit ett användbart verktyg för att säkerställa att projekt adresserar mål i Agenda 2030, Vårt Gotland 2040 och genomförandeprogram. Samtidigt finns möjligheter att ytterligare utveckla processen, särskilt när det gäller att säkerställa att de tre hållbarhetsdimensionerna (miljö, social och ekonomi) bedöms likvärdigt och konsekvent.

Tillväxtverket arbetar för närvarande med att utveckla en nationell hållbarhetssäkring för projekt. Region Gotland följer detta arbete och ser det som en möjlighet att harmonisera det regionala hållbarhetsarbetet med de nationella riktlinjer som väntas. Under tiden används en förenklad mall som ett praktiskt verktyg för att integrera hållbarhetsperspektiven och stärka transparensen i projektbedömningarna.

Den föreslagna mallen i bedömningsunderlaget med poängsystem skapar förutsättningar för en tydligare och mer systematisk integration av hållbarhetsperspektiven. Genom att inkludera konkreta frågor och en tydlig poängsättning blir beslutsunderlaget mer transparent och rättvist. Implementeringen av denna mallen förväntas förbättra regionens förmåga att prioritera och följa upp projekt som finansieras med anslag 1:1, regionala utvecklingsåtgärder, vilket stärker både hållbarhetsarbetet och den långsiktiga utvecklingen av Gotland.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-13
Bilaga: Bedömningsunderlag REGU 20250114

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

Avdelningen för Regional Utveckling, enheten Hållbar Tillväxt